

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

D[omi]nica prima in Aduentu. Textus euā[n]gel[ij] Matt. xxi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

Dominica I. Adventus

Incipit tractatus scđs Auree Rose.

Dñica prima in adventu.
Textus euāgelij Mat. xxi.

Mini appropinquaret iesus hierosolymis et venisset
berthfage ad mōte oliuēti: tūc misit duos discipulos
dices eis. Ite in castellū qđ cōtra vos ē: et statī inuenietis assi-
nam alligatā et pullū cū ea soluite et adducite mibi. Et siq̄s
vobis aliqd dixerit: dicite quia dñs his op̄ habet: et confessi di-
mittet eos. Hoc aut̄ totū factū ē ut adimpleret qđ dictū ē p. p/
p̄bera dicentē. Dicite filie sion. Ecce rex tu⁹ venit tibi māsuer⁹
sedes sup̄ asinā et pullū filii s̄b⁹ ingal. Eūtes aut̄ discipuli fece-
rūt sicut p̄cepit illis iesus: et ad-
duxerūt asinā et pullū: et ipsose-
runt sup̄ covestimenta sua et cū
desup̄ sedere fecerūt. Prima at̄
turba strayerūt vestimenta sua ī
via. Alij aut̄ cedebāt ramos de
arborib⁹: et sternebat ivia. Tur-
be aut̄ q̄ pcedebāt et q̄ seq̄bant
clamabāt dicētes. Osanna filio
david: bñdictus q̄ venit in no-
mine dñi.

Mini appropinq̄s-
set iesus hierosolymis et venis-
set berthfage rē. Matth. xxi.
Postq̄ de quartuor euāgelice
ectionis sensibus tractatū premisimus: q̄
quisq̄ literalem scđsum ab allegorico et
anagogico et morali discernere possit: nec
nō erit tabellā q̄ q̄ euāgelia s̄m curiā

occurentia in hoc volumine p̄quirat: q̄ s̄m ordinem p̄dicatorum p̄mo. Vnde p̄o
etiā s̄m curiā condit: s̄ugestit s̄m esdem
sensus euāgelicas lectiones exponam⁹.

Līcta lectio n̄ p̄ p̄tē et circa alias q̄stiones mouendas ad tertiu tractatū reser-
vantes xpm textū Primo auxiliante deo
tentem⁹ agere. Istud aut̄ sacru euāgelij
um legit bis in anno. s. in vītū palmarū
s̄m sensu līrale: et in hac s̄m allegoricum: v̄l
meli⁹ s̄m q̄ndā adaptationē t̄p̄sentati-
onē ecclie q̄ p̄aduentuz ch̄ri in hierlm ad
passiōē rep̄sentat ei⁹ aduentū ad hūna
naturā p̄ incarnationē. Quādā modū aut̄
ptz ex dīcīt q̄tuor recipit expositiōes. Et
circa xpm vidēda sunt tria pūcta q̄ i eo tāb-
gunf: et dicunt: missio: executio: et p̄cessio. i
quib⁹ tangunt multa pulcra documenta
spectātia ad spūalez aduentū dñi nři iesu
ch̄ri p̄ gram ad aias nřas. Quātū ḡ ad
p̄p̄p̄ intellectu oim dicēdoz in p̄fici evā-
gelio et in multz seq̄ntiis p̄portet aliq̄ p̄mis-
tere de situ et edificio ciuitat̄ p̄predicē.

Sciendū est: q̄t̄ vt ex varijs autorib⁹
colligif: q̄ duo sunt in iudea mōtes et vñ⁹
eoz orientalis dicimons oliveti. Alius
aut̄ occidentalis dicis mōs sion. In raci-
ce mont̄ oliveti a parte orientali est betha-
niaq̄ distat ab hierlm stadijs. xv. vt dici-
tur Jo. xij. sive q̄si duob⁹ miliarib⁹. In des-
clui aut̄ eiusdem montis ab occidente erat
una villa q̄ dicebat berthfage q̄ erat sacer-
dotū. Int̄ istos aut̄ duos mōtes ē vall' me-
dia q̄ dr̄ vallis Iosephat q̄ est latitudinis
mille passuum vel circa seu vñ⁹ militarij.
Per mediū istius vallis labis torrens ces-
dro q̄ fluit a septētrione ī meridiez. In
relicq̄ aut̄ mōte. i. sion sunt tres colles a se
inuscē distincti vallib⁹ iteruensētib⁹. Un⁹
eoz sup̄ oēs excelsior ad meridiē erat: q̄vt
mībividet ex decursu divine scripture: ma-
xime primi et secundi libri Machabeorū
retinuit sibi nomen p̄prium totius mem-
sion. Et in hoc colle erat una pars ciuitatis
hierlm que dicebat ciuitas superior.
Deinde ad septētrionē erat ali⁹ collis hu-
milioz qui dicebat acra: s̄m Iosephū. sup̄
quē erat alia pars ciuitatis que dicebatur
ciuitas inferior. Est et tertii collis q̄ diceba-
tur moria ad orientē: et iminēs valli et torre-

Tractatus

II

ti; super quē erat tēplū: de cui⁹ fabrica suo
loco dīcim⁹. Dōs aut̄ isti, tres colles erāt
infra muros bītēlm̄ ad orientē habentes
torrentē cedron; ad occidentē p̄o erat ma-
gnū p̄cipitū. Erat aut̄ hec ciuitas parua
ad eo⁹ circuit⁹ ei⁹ etiā ad quinquā militare
nō attingebat: teste Josepho qui ait: To-
rum ciuitatis in giro spaciū triginta trib⁹
stadij suntebat. Octo em̄ stadia vnum mi-
liare faciūt iuxta doctrinā illo⁹ p̄versum:
Ex quatuor granis cōponit digit⁹ vnum.
Est quater in palmo digit⁹: quater in pe-
de palmus. Quinq̄ pedes passus faciūt:
passus q̄ycentū. Vigintiq̄ stadiū dāt:
sed militare Octo dabut stadia: duplatuz
dat tibi leuca. Nō obstatē aut̄ tam paruo
muro⁹ ambitu sup his tribus muris erant
clerixij, turre⁹ pulcre: teste Josepho: ab his
q̄ bis q̄s herodes fecerat: q̄ erant multe
et mirabiles. Ex his sequit⁹ q̄ hec ciuitas
castrum seu fortilicium videbat. His ḡv-
sis dicuntur (Cum appropinquasset Ec.)
Sciendū est autem q̄ verus textus habet
(cum appropinquasset) in plurali. sc̄. iesus
et discipuli eius. Ecclesia tū recitat in sin-
gulari: qz non voluit q̄ repeteret tot no-
mina: maxime quia necessario bis fuit: h̄
nomen iesus repetituz: fm q̄ sunt ibi duo
verba: vnu⁹ pluralis numeri: et aliud singu-
laris. sc̄. appropinquasset et misit: (cum ḡ
jesus appropinquasset hierosolymis). i. di-
staret circa p̄ militare. Est autem sciendū
q̄ vt ex varijs auctorib⁹ et loc⁹ scripture col-
ligit̄ l̄z hec ciuitas olim mlt̄a habuerit no-
mina: tamen q̄ntum ad p̄nis p̄met dicta
est primo salem a sem filio noe: qui eandē
editificauit et primus regnauit in ea. Nec ē
p̄tra hoc q̄ p̄tra eam diximus edificasse
melchisedech: quia fm hebreos et fm san-
ctum Thomā heb. vii. idem fuit sem qui
et melchisedech. Deinde dicta est hieb⁹/
a quodā qui hiebus dicebat: et eaz dilata-
uit, vel a hiebusis habitatorib⁹ eius. Ex
hiebus aut̄ et salem p̄ compositionem di-
cta est tertio hierusalem. Quarto p̄o a sa-
lomone q̄ eam cinxit tripluci muro dicta ē
hierosolyma q̄si hierosalomonia. Et q̄nto
a poetis p̄ corruptionem dicta est solyma
Sequit⁹: (et venisset berbafage.) Berbaf
gecerat fm Hiero, quedam villa sacerdos-

tum: q̄ l̄z nō habuerint hereditatem seu
agros ad colendū: tñ habuerunt domos
ad habitandum: ad q̄s declinabant pacro
officio suo in tēplo: et etiā ad animalia p̄ sa-
crificijs nutrīda. Tñ fm Oreg. interp̄y-
tāf. domus maxillar̄: qz maxilla p̄p̄sa ps
erat sacerdotum: ut idem ait. Sequitur:
(ad montē oliueri) hic mons sic dicit⁹: qz
sit oliuſ confit⁹. Habet etiam palmas:
qz vt d̄r Joā. xij. hec turba de qua in p̄sen-
ti euāgelio legis q̄ cedebat ramos d̄ arbo-
rib⁹: habuit in manib⁹ ramos palmarū.
Dicebat aut̄ etiā mōs triū luminuz: quia
habebat ab occidente lumē ignis lucentis i
templo: et ab oriente lumen solis: qui ex h
monte oriebat ciuitati ex aduerso posite:
et ex se p̄ducebat oleū vnde nutrit lumen.
Et hac aut̄ parte venit domin⁹ ielus ad
ciuitatē. Primo qz ibi habebat multos fa-
miliāres. sc̄. in illo monte. Secō qz inde ex
eodem post passionē ascensur⁹ erat in celū
vt ondiceret q̄ via confidēdī ad celū chri-
sto fuit passio: nobis aut̄ humilis patien-
tia. Tertio mystice fm Amb. vt nouell
ias oliuas in sublimi virtute plantaret. i.
se plantatuz ondiceret. Et p̄ nouas oliuas
intelligit gentes nouiter conueritas. Inde
aut̄ misit discipulos duos. Primo ppter
fraternaz societate. Secō ppter verbi au-
toritatem. Tertio fm Beda et Victorini
vt significet p̄dicatores debere h̄re scien-
tiam et mundiciā. Vel in signū q̄ apli erat
soluturi duos populos: ut diceat. Et ideo
sequit⁹ (ut emisit duos d̄ discipulus) Qui
fuerint ibi dico discipuli/certum non habe-
tur. Dicit cā Chrys. et Dagister historia
rum q̄ credunt fuisse petrus et philippus
et intellige de philippo aplo fm sc̄m tho-
ma. Iste enim fuit qui predicauit samarie
Act. viii. Innuī etiā Chrys. et Daḡ q̄
iste philippus sit aplus: qz hoc et eum ap-
pellant philippus simpliciter/nihil limitan-
do. Et l̄z in. iij. di. ii. q. ii. ar. iij. ad primū:
dicat q̄ fuit vnu⁹ ex septem diaconib⁹: tñ
ibi loquit̄ sanctus Thomas fm opinione
quā ibi recitat: ut pat̄z intuenti. Hoc aut̄
vt dicunt Chrys. et Daḡ fuit in signū q̄
isti primo adduceret gentes ad ch̄m. pe-
trus quidē cornelii cum sua domo: Phi-
lippus p̄o samariā. Sequit⁹ (te in castello)

Domínica I. aduentus

lum). i. in hierlm: que dicta est castellū: eo q̄ est sicut yñ fortaliciū. Castellum em̄ aliqui importat fortaliciū. Enī dicunt eccl̄ clesie in castellate. i. fortificate ac munite p̄ hostes. Vel fm̄ aliquos hec ciuitas dicit̄ castellum despectue ppter suas infra tes. (Qd̄ contra vos est) Nota contraria nō solum fm̄ sitū localem: quia isti erant sup vno monte a parte orientis: et ciuitas sub alio ex opposita parte occidentis: sed etiam fm̄ voluntari affectū: qz̄ isti erant chil̄ di scipuli: illi p̄o inimici. Et inuenientis asinā alligaram. Hec asina erat pauperum: ut dicit Rabanus: qui ea vtebat: eam paup̄ sebat. Et pullū cu ea. hic pullū erat filī eius: et sup eum adhuc nullus federat: ut dicit Lūc. xix. (Solutez a adducite mibi: et si quis vobis aliquid dixerit: dicite q̄ sita domin⁹ his opus habet.) Scdm̄ Chrys. sup Dat. non dicit dominus noster vldo minus tuus: sed dñs simpliciter: vt intel ligat̄ christus esse dñs om̄is (Et confessim̄ diriūt̄ eos.) Scdm̄ Chrys. intelligitur q̄ christus dimittaret iumenta ad loca sua peracto opere. fm̄ glosam p̄o intelligit̄ d̄ domino iumentoꝝ: qui ea statim dimis̄ tur erat in obsequium christi. Sz̄ si asina erat pauperuz q̄o babere poterat dñm. Ad hoc dicit̄ q̄ habebat dñm custodiē tem/ sed nō possidente. Enī Lū. xix. c. vi c̄ q̄ dixerunt om̄i. i. custodes: qd̄ soluitis pullum: Seruabat aut̄ vt Petrus de sca la dicit vt seruiter paupib⁹ in deferenda aq; de q̄ ibi erat penuria. Est aut̄ potanꝝ dum q̄ fm̄ Dagistrū hist. hae die sc̄ palmyaz: et in hoc imitere christ⁹ arbori maledixit. Nā fm̄ Dar. ista maledictio nar rat ante electionem videntiū d̄ templo: quā constat exercitata fuisse in die oltuaz. Qd̄ p̄o alta die ista maledictio dicit̄ facta fm̄ Dat. et Dar. intelligit̄ per recapitulatione dicit̄ fm̄ eundē Dagistrū hist. Sequit̄ (Hoc aut̄ totū faciūt̄ est vt im plere qd̄ dictuz est per p̄phetā. i. q̄ zacha riam. i.e. ca. dicente. Est aut̄ scienduz q̄ p̄ pheta videns maliciā iudeoz q̄ ch̄o con tradictrici erāt vt inexcusabiles essent/ de dīt̄ eis duo signa aduentus eius in hierusalem. Primit̄ q̄ ascenderet super asinā. Secundū q̄ cum iubilo populorū itaret

et exaltatiōe. Et ytrūq̄ i p̄senti euāgeliō narrat̄ implerū (Dicte filie sion) q̄c hic̄ i rusalem: q̄ fm̄ Rabanū erat sita in mon̄ te sion. et hac ratiōe dicitur eius filia. Ut fm̄ aliquo hic sion nō staret p̄ monte: sed pro colle. in quo erat superior ciuitas: cuī infre tor dicebat̄ filia: eo q̄ ab illa parte prege retur: cuī ille mons esset fortaliciū (Ecce rex tu⁹ venit tibi) Chrys. Si intel lexeris vt saluet te: si nō intellexeris venit p̄tra te. Hec ille. (Damsuetus) vt. s. plus amet̄ q̄ timeat̄ fm̄ Chrys. Et loco ei⁹ q̄ hic d̄r̄ māsuetus p̄phera habet iust⁹: et iust uator et paup̄: que sunt insignia regis no stri. s. iusticia/pieras et paupras: dātis no bis exemplū paupratis et tēperantie. vt. s. necessarij sim̄ contari. Enī subdit̄ (Sej dens super asinā et pullum filiū subiugali galis: nō super equū frementē litris ac dis cordie amarorem: sed sup̄ asinā pacis et tranquillitatis amicā: fm̄ Chrys. Et fm̄ magist̄ historiaz asina latine: grece sub iugalis dicit̄. Non ergo illa asina dicebat subiugalis quasi esset sub iugo oner pos sita: sed vocabulū grecū est. et asinā significat̄ vt sit idē filiū subiugal qd̄ filiū aline. Est tamē norandū q̄ brus Dar. alle gans istā p̄phetiā in nōnullis p̄bis disso nat a textu: sed tamē est eadem sententia oīo. et p̄ alia p̄ba aliquātuluz explanata. Et de h̄nō est curandū. q̄ fm̄ Hilariū nō finoni res: sed rei sermo subiectus est. Est aut̄ hic triplex dubitatio. Prima: q̄a Zacharias dicit sedēs su⁹ p̄ pullū: nihil dī cens de asina: sicut allegat̄ Marthe. Et meq̄ qd̄ē histoz̄ de q̄ ita est. sed Mar theus addidit̄ asinā p̄pt̄ mysteriū: de q̄ in fra dicit̄. sed nō est rōni p̄sentaneū q̄ p̄pt̄ aliquo mysteriū significandū false allegaz uerit̄ scripturam: ideoq̄ nō dicit̄ magister vt credo simpliciter ita esse: sed in tra septu aginta interpretes fm̄ q̄s de pullo tm̄ sic mentio. Enī Aug. de p̄sensi euāgeli. dicit̄ q̄ Marthe scripsit hebraice: io adduxit p̄pheta vt iacet i hebraico: vbi d̄ vtrōq̄ animali sit mērio. Septuaginta p̄q̄ in terpres nō trāstulerūt nisi de pullo: in p̄g rati vt dicit̄ eo spiritu quo fuerat scriptu ra dicit̄: quod ex ip̄a mirabili que p̄d̄icatur consensione firmatuz est. Sed ad

b 5

Tractatus

II.

ueritatem q̄ ea que Aug⁹ dicit sunt optime dicata ⁊ vera: excepto eo qđ dicit de p̄sensio⁹ ne int̄pretū, quā Hieronym⁹ rationabiliter reprobat in p̄logo super pentathcu. q̄uis nec ip̄e Augustin⁹ eam affirmet. s̄z dicit q̄ predicat: id est dicit et affirmatur. Quidā em̄ dicunt q̄ existentes in septuaginta cellulis omnes separatis eodē modo transtulerūt: sed est fictio: quia vt alleget Hieronym⁹ / Josephus dicit eos in una basilica fuisse. Et erant vt q̄busdā placent: septuaginta duo: vīcī sex et q̄libet tria: bīz cōmūniter dicant septuaginta p̄pter denario ⁊ integritez. Sine ḡ sp̄sancto inspirati siue nō aliter transtulerunt q̄ ha beatur in hebreico. Sc̄da dubitatio est: quō est pbabile q̄ in uno miliario duo iumenta ch̄is ascenderit: Rūdef q̄ ut dicte Remigius potuit super vtrūq̄ animali siue cessive sedere. Et cōmūniter fm̄ expositores de facto ita fuit: quia primo sedet sup pullum fm̄ Nico. de ly. in signum q̄ plus gentilis quez: ḡnificabat: subiçeret ch̄isto per fidem prius q̄ iudaicus. Hoc aut̄ non est sic intelligendum quasi totus vel maior pars populi gentilis crediderit pl̄o q̄ iudaici: sed quia illi populus qui subieetus est ch̄risto primū / p̄ maiori parte fuit ex gentilib⁹: ⁊ q̄ capita gentilium. i. ro/ma ⁊ cesares crediderit: non aut h̄ierlm̄ ⁊ p̄ncipes iudeoz: nisi forte postq̄ ex ea iudei expulsi sunt p̄ titum Sed q̄vī d̄ Hiero. pullus erat lascivus ⁊ luxurip̄ impatiens: ⁊ iuxta Lucā erat indomitus: ⁊ p̄se quenter ondēbat aliquā insolentiaz: ideo descendens de pullo dñs ascendit alinaz. Sed beatus Hiero. sic dicit. Sed videt q̄ super vtrūq̄ animal in parvo timet spacio donlin⁹ sedere neequit. Ergo cū historia aut impossibilitatem habeat: aut turpitudinem: ad altiora transmittemur: q̄t ad mysticū sensū. Hec ille. Et intendit q̄ domin⁹ super vtrūq̄ sedet: ad significandum id quod statim dicam. Ecli qui dē solū ad significandum fecisset: sc̄qns allegoria ēē sensus literalis. Tertio dubitatio est q̄re enāgelistē ita vissionant: q̄ d̄ asina solus mattheus facit mentionē. Et rūdet Augustin⁹ de consensu euangel. q̄ asina est repugnanciā si super vtrūq̄ se/ dit q̄ dicatur sūg altero eoz sedisse. Id sūt fm̄ eum ⁊ Chrysostomū Lucas marcus ⁊ iōānes tacent de asina: quia taceſt in translatione Septuaginta interpretū fm̄ quaz loq̄banū. Mattheus p̄o cōmemorat alīa: q̄ hebrei scriptis. Est etiam alia cap̄la fm̄ Rabanū: quia sc̄z ista asina signifcat synagogam: cui mattheus euangeliū scriptis: eo q̄ sc̄z hebreis scriptis. Et idē vt credo intendit magister historiarum. Allegorice aut̄ sciendū est q̄ in allegorīz ana logijs non oportet simile quantum ad omnia velle perfrere: vt patet de se in multis. Vide de hoc dominica. ⁊ post festum trinitatis. Sciendū etiā q̄ vita gloriosa quā ch̄is post resurrectionem habuit est mons olueti. i. misericordie: in quo ē h̄erbifage: id est domus sacerdotū seu beatorum: q̄ dicunt sacerdotes. Apoē. i. Feci sti nos dō nostro regnū ⁊ sacerdotes. S̄z duo discipuli missi fm̄ Remigii sunt due partes discipuloz ch̄isti: q̄ diuixerunt seruit q̄dam in gentib⁹ q̄dam in circūlione seu in iudea euangelizaret. Lastellū istud fm̄ Hieronymū est mundus contra apōstolos existēs: eo q̄ iugum doctrinaz nolle suscipere. Et similiter fm̄ eundē asina domita est synagoga hebreoz: que iugūz diuine legis traxerat: sed pullus indomitus est p̄ols gentilis q̄ legem non accep̄rat a deo. Assimilans aut̄ fm̄ Chrys. ho/ mines an aduentū ch̄i istis iumentis que sunt immunda: rūz: a: stulta ⁊ infirmaz al ligata. Fuerunt enim tunc homines imundi coeclietia: rudes intelligentia diuinop̄: stulti vescaria idoloz: infirmi in bono ope re: ligati sub diabolica potestate. Dñs ergo de monte olineti misit ad soluendum asinā a diabolica potestate: ⁊ adducendā ad se: q̄n post resurrectionē dixit Marci. xvij. Euntes in mundum yniuersū predicare euangelium omni creature. i. gentib⁹ et iudeis. Nota tñ q̄ fm̄ Hilariū p̄ asinam ⁊ pullū etiā duos gentiles populos possimus intelligere. s. p̄ asinā samaritas: q̄ ali q̄ mō seruiebāt sub lege moysi: quos philippus solvit: p̄ pulluz p̄o reliq̄s gentiles: quos petrus solvit in cornelio: qui fuit p̄mitie gentiū aliquo mō. Anagogice p̄ sciendū est q̄ h̄ierico a qua veniebat ch̄is

Dominica. ii. Aduentus

sterpræfluna:z significat pñtē vitā istabi
lē tāg̃ luna. Hierlm̃ p̃o dī vistio pac̃:z si
gnificat futurā beatā vitā: in q̃ videt de⁹
Ipse q̃ ipse est pax nřa; ad Eph. ii. Iesu
p̃o interpræf saluator:z significat eu q̃ se z
alios velle fier saluos. Istū volētē a Hie
rico ire i bierlm̃:z trahire p̃ morte olim
ti. i. venire ad meditationē d̃ misericōia. Ex
q̃ morte deb̃z mittere duos discip̃los. i. vt
Hiero. dicit: sciam z opa. Opter ei q̃ ad
misericōiam dei h̃re sciam. i. credulitāt: q̃ p̃
illā sola saluet. vñ Aug. d̃ sententij p̃sp̃eri
Ad celestis bierlm̃ d̃ orū nō ascēdēt nisi
q̃ toto corde p̃sitef nō p̃p̃ij opis s̃z diuinī
muneris esse q̃ ascēdit. Hecille. Qua ad
misericōiam suā p̃p̃ia optet q̃ habeat opa
pietatis exhibita primo saltē in volūtate
vñ Dat. xv. illi q̃ nō fecerit elemosynā in
die iudicij adiudicabunt eterno supplicio
Isti duo discip̃li adducūt asinā z pullū. i.
spēz z timorē. Opa d̃dā ei adducūt spēm
q̃rte d̃ m̃gr̃ len. z l. Lbo. ij. dī. xxvij. sp̃es
ex grā dei z merit⁹ p̃uenit. Et sp̃es q̃ ic̃h
rat significat velocē pullū. Scia p̃o addu
cit timorē retardatē. Et his dñob̃ iūmē
tis aia secure veb̃k nō āt sola spe aut solo
tore. Doralr̃ āt sciēdū ēt q̃ bierlm̃ ē
aia: asinā p̃o onerifera z stolidā ē caro. pul
lus p̃o carnal affect⁹. Et virtut̃ a diabol⁹
lo p̃ p̃ct̃ ligalṽ kuiat p̃t̃o. vñ d̃ Lbry.
sug Dat. Anteq̃ peccemus s̃ libet habe
mus arbitrii seq̃ voluntatē diaboli an nō
q̃ si sel̃ peccat̃ obli gauerim⁹ nos opib⁹
eius: iā nřa p̃t̃ute euadere nō possum⁹:z
sic nauis fracto gubernaculo illuc duci
tur vbi tēp̃etas voluerit: sic z h̃o diuinē
grē auxili⁹ p̃dīro p̃ p̃ct̃ nō q̃d̃ vult agit:
sed q̃d̃ diabol⁹ vult. z nisi dñs valida ma
nu. misericōiae sue soluerit eu: vñq̃ ad mortē i
per op̃ suop̃ vincul⁹ pm̃aeb̃it. hec ille. Hāc
asinā ch̃r̃ p̃ duos discip̃los. i. duos mo
tus soluerit adducit ad se anq̃ velit intra
re aliam. nā amor impetrat veniāt trahit
Lb. ii. Diuinissia sunt ei p̃c̃ra multa: q̃m dī
lexit multū. Per timorē āt soluit. Timor
em dñi expellit p̃ct̃: Sap. i. Deb̃z g̃ aia
assidue orare deū ut soñia suis mal⁹ affe
ctus z trahat ad deū. Aug. i boīn. Nōdū
traher̃: ora ve trahar̃. hec ille. Deb̃z etiā
nō calcitrare q̃m de⁹ soluit p̃ mot⁹ p̃dīctos

Verbi grā: q̃m imittit tibi timorē morte⁹ z
gehēne vult soluere. noli q̃ resistere diuine
motioi calcitrado. Significat āt in p̃di
ct̃ m̃lta alia allegorice z anagogice z mo
ralris: hec pauca exp̃ssi ut q̃lq̃ p̃ leip̃z dī
scat exco gitare istos sensu s̃puales quos
oēs si velle exp̃mire nřa expositiō nō ēt
portatilis vt intendo. Et hec de p̃mo.
Scdm̃ p̃uct̃ euāgelij est q̃ discip̃uli exe
cuti sunt imp̃iū ch̃r̃: cu dī (eūtes aut̃ disci
li fecerūt sic p̃cep̃t illis) Iesu z adduxer̃
rūt asinā z pullū:z imp̃onuer̃t sup̃ eos ṽd
stumēta sua:z eū desug sedere fecerūt) Et
q̃d̃ l̃ralit̃ ista p̃s ex dictis z ex se p̃z. Al
legorice p̃o p̃z ex dīct̃. vñ apti ipoleuerūt
imp̃iū ch̃r̃ q̃i disp̃si ad p̃dicādū m̃dōm cō
uerterūt ad fidē. vñ mar. vbi s̃. At illi p̃y
fecti p̃dicauer̃t vbiq̃ zc̃, vestes apl̃ice q̃b̃
omarūt iūmēta vt ch̃r̃ desug sederet: s̃
ip̃a apl̃ica doctrina: quā apl̃i z doctores
tradid̃r̃t: p̃z Hiero. Possim⁹ etiā dicere
q̃ se p̃tutes sc̃r̃: maxie charitas. ch̃r̃ em̃
dupl̃ regnat in aliq. vno mō p̃ s̃lē sola: q̃
regnat i toto regno ecclie militantis: i q̃ se
etiā mali. Alio mō p̃ gr̃az. Ad p̃mū f̃qr̃
fides seu apl̃ica doctrina. ad sc̃d̃ p̃o chari
tas z p̃tutes Anagogice āt sciēdū ēt q̃
b̃o a hierico i celestē bierlm̃ p̃ciēdū p̃ opa
misericōiae q̃b̃ p̃xio fuituit: z p̃ būlstatē q̃ se
totū deo subiicit: sperādo i ei⁹ misericōia: ñc
ornat vestib⁹ apl̃ic̃. i. gr̃a quā zsequit̃ p̃
sacra ecclie apl̃is vel eōp̃ successorib⁹
disp̃erataz p̃tutib⁹ seu gratijs sacramēta/
lib⁹ q̃ i ip̃o suo trāstu ch̃r̃ adest saltē in
effectu z m̃lētudo sc̃o p̃z: z ita secur⁹ z cu
glia trāslit: ch̃r̃ totalt p̃ amore⁹ i ei⁹ corde
sedēte Doralr̃ p̃o sciēdū ēt q̃n iustifica
tiōe ip̃h ifundūt oēstutes. vides Lbo.
j.ii. q. lxij. z q. lxv. p̃o postq̃ caro z carna
lis affect⁹ ad deū p̃ querſionē adducit: or
nat volūtā z alij apperit⁹ vestib⁹ p̃tutuz
z tūc ch̃r̃ ierat i bierlm̃. i. in aiaz: z p̃fert
ei maximā iubilationē: vt dīceſ. Leticiā
p̃uct̃ euāgelij est q̃ ch̃r̃ ciuitatē bierlm̃
cu magna glia z leticia ieravit amico p̃ su
orū. Q̃d̃ p̃phetauerat zacharias vbi iūp̃
dicens: Exulta: id est exultabis filiation. Litteraliter ergo circa hoc sciēdū ēt q̃
sicuit p̃z p̃ sanctū Matthēi christū mui
ta turba seq̃bat: sic etiā dīc br̃us Joā. ca.

Tractatus

.II.

xij. multi q̄ erāt in bierlm audiētes q̄ Je
sus adveniret exierunt obūsa ei: marie q̄
audiuerat d̄ sūcitatōe Lazari. t̄ sic ch̄is
remanuit in medio turbaz; ita q̄ alīq̄ p̄ce
debant: alīq̄ sequebant. Et iste turbetres
hōnōres fecerūt ch̄io. Primo eīm strauē/
rūt vēstes suas in via. Sc̄do strauerūt vi/
rides ramos. Tertio magnis vocib⁹ pu/
blice eū laudabat: tenētes ramos palma/
rū in manib⁹; vt dicit br̄us Joannes. D̄z
ergo (plurima āt turba strauerūt vēstimē
ta sua in via. Alīj aut̄ cedebat ramos de
arborib⁹ asternebant in via. Turbe aut̄ q̄
precedebat q̄ que sequebant clamabat di/
cētes osanna filio dauid) Osanna fū ma/
gistrū histo. t̄ Hieronymu t̄ Remigi. est
dictio tota hebraica nō simplex s̄z cōpōsi/
ta ex duab⁹ dictionib⁹: Quaz vna nō est
int̄gra masens: sed perdit vocalē: t̄ ob/
hoc d̄r cōponi ex corrupto t̄ integrō. Lō/
ponitur eīm ex dī: qd̄ latine dicit saluag: et
anna qd̄ est int̄iectio optatis. in dī osan/
na. i. saluag obsecro. Quia eīm illā int̄ier/
ctionē non habemus: loco eius ponimus
verbū hoc. i. obsecro. vt dicit maḡ histo.
Quod p̄o subditur: filio Dauid: p̄o esse
q̄ li filio sit vna dictio vel dicerūt maḡ his/
to. dicit. Primo mō sic legaf. Clamabat
filio Dauid. i. ad filiū Dauid: osanna. Ul/
sic: Osanna filio Dauid. i. p̄ filiū Dauid
ita. q̄ li filiosit ablatiui casus: vt vult Hu/
go cardina. Et isto modo petitio quā im/
portat ly osanna: dirigis ad beū. Sed ses/
cūdo modo sic: Clamabant: o fili Dauid
osanna. Est autē notandū q̄ vt elicuit
Datt. xij. q̄ iudei expectabāt Hessiam
ch̄im ex genere Dauid: ap̄d eos plus sic
invaluerat: vt ch̄im appellaret filiu Da/
uid. Unū dicere Osanna fili Dauid. est di/
cer: salua ch̄ie. Et in hoc fm Hierony/
mū significabat q̄ aduentus ch̄ii salus sit
mundi (Benedictus). i. gloriosus sit. (qui
venit). i. q̄ incarnatus est. (in nomine). i. ad
honore. (domini). i. dei patris: que glori/
cauit. Sic aut̄ elicif a sc̄o Lbo. Ro. xij.
b̄dicere triplicē sumis. i. enūciari: t̄ est
idē qd̄ laudare. t̄ impatiue: t̄ ē idē qd̄ cō/
ferre alīq̄ bonū. t̄ optatiue: t̄ est optare
bonū. Et p̄mū ac tertiu p̄uenit oīb⁹ et re/
spectu om̄i erāt dei que landamus et cui
optamus bonū: puta q̄ glorificet in mun-

do: t̄ cui gaudemus in bonis que habet
Sed sc̄dm p̄uenit deo soli p̄ autoritatez:
ministris aut̄ eius p̄ misteriū. Iti igit̄ be/
nedicebat ch̄isto p̄mo t̄ tertiu modo.

Allegorice aut̄ sciendū est: q̄ postq̄
ch̄is alcedit p̄ fidē astinat pullū: illi q̄ erāt
in Societate ch̄i ceperūt sternere vēstes i
via: fm Hiero. pedib⁹ aſine ne alicubi ſh/
fendant in lapide: ne calcet ſpinā: nec labat
in fouē. Hec ille. Per qd̄ ſignificat q̄ dey
us aliter haber. p̄uidentiā de bonis: t̄ all
ter de malis. Vnde ſcm Lbo de veri. q.
v. arti. viij. Tunc etiā cepit publice lauda/
ri deus in ch̄io. q̄ ante gentiū queriſionē
notus in iudea deys. vt dicit P̄s. h̄i post
repleta est terra ſc̄iētia dñi ſicut aque ma/
ris opientis. Eſa. xj. Et fm Remig. vēſti/
menta in via. i. ſua cōrga strauerūt marty/
res. Et ramos p̄ſcindunt de arborib⁹ qui
exempla accipiunt a doctrina t̄ vita san/
ctō: fm eundem.

Anagogice aut̄ sciendū est: q̄ hic ſigni/
ficat ſocieras quā faciunt boni angeli ante
tranſeunti ab Jericho in bierlm. t̄ leticia
ſanctorū in ſalute electorū. Tota ei ciuitas
celetiſ mouetur in iubilacione magna.

Moraliter aut̄ sciendū est: q̄ poſtq̄ aia
furit a peccato ſoluta t̄ ornata virtutib⁹
t̄ in ſua voluntate ceperit effi ch̄is: tunc
tota ciuitas Hierusalem letatur ſpiritu/a
li leticia. id est t̄ ea ania iocundat. Dulce
est enim ſuire deo. Vnde Hiero. q. Sei/
to t̄ vide q̄ malū eſt tibi t̄ amarum relis/
quiffis ſenſim. Augu. de ſen. pſpe. Arta
est via que dicit ad vitā: t̄ m̄ p̄ ipam nū
ſi dilatat corde nō currit: q̄ iter virtutū
quo paupes ch̄i gradunt: amplū eſt fi/
dui ſpe: t̄ ſi artū infidelū yanitati. Hec
ille. Unū Datt. xij. Iugū meū ſuaue eſt t̄
onus meum leue.

Textus euāgeliū Luce. xxi.

Bunt signa i sole
et luna t̄ ſtellis: t̄ ter
ris pſſura gentiū p̄
cōfūſiōe ſonit̄ mar̄ t̄ fluctuū:
areſcētib⁹ hoib⁹ p̄ timorez t̄ expe/
ratōe q̄ ſupueniēt vniuerso or
bi. Mā p̄uutes celop̹ monēbunt̄

Dominica II. aduentus

Et tunc videbunt filii hominis venientes in nube cum potestate magna et maiestate. His autem fieri incipientibus respicite et levate capita vestra quoniam appropinquant redemptio vestra. Et dixit illis si militudinem. Videbet siculne et oes arbores: cum pascitur iam ex se fructum: scitis quoniam papa est estas. Ita et vos cum videritis hec fieri scitore quoniam papa est regnum dei. Amem dico vobis: quoniam non peribit generatio hec donec omnia fiant. Celi et terra transibuntur: verba aut mea non transibuntur.

Domina secunda in aduentu domini.

Bunt signa in sole

e Luc. xxi. Dominus ac redemptor noster paratus nos inuenire desiderans: beneficentem mundum quoniam mala sequatur denunciavit: ut nos ab eius amore compescatur. A propositoque eius termino quoniam persecutions pueriant innotescit: ut si deum metuere in tranquillitate nolumus: vicinum eius iudicium: vel pressionibus attriti timeamus. Hec Greg. in omni. Unde in priu euangelio quod totum est de iudicio generali: tria facit dominus. Primo enim predicit quoniam terribilia. Secundo reddit causam talium. Tertio solas corda electorum. Quatuor ad prius sciendū est quoniam papa euangelium non potest exponi allegorice: quia omnia quae in eo traduntur litteraliter pertinet ad credenda in noua lege. Quatuor autem aliqna ea quae traduntur litteraliter pertinentia ad sensum allegoricum possunt exponi analogice: cum non est sibi hoc necesse nec aliquam possibile: ut videtur esse in proprio. Literalius ergo et moraliter vel literaliter tam exponamus papa euangelium. Dicimus ergo tria signa. Ubi aduertetur: cum est: quoniam procedet futurum iudicium. Primo enim Christus: ut ostendat tunc dominus ipse quem facta sunt corpora in inferno. scilicet homo vel genus humanum. Secundo enim Gregorius: quoniam iuste nos omnia ferimur: ut quoniam papa in mundo habuimus gaudia: tot postmodum sentiamus tormenta.

Hec ille. Tertio ut ostendatur de offendis sicut offenso domino turbat familiam. Et quarto in doctrinā sancti. Thos. viij. de clvij. aduentū domini ad iudicium aliqui signa procedunt. quoniam hanc fac ad auctoritatem quam tantum index habet debet: ut quae talia indicia disponantur hoies ad se a subiectandū. Ubi raptus hoc in forma gloriosa iudicabitur. Nec tamen contra hanc est illud apostoli. Theb. v. Cum dixerit pax et securitas: tunc repentinus veniet interitus. Verbum enim apostoli Augustini ad eschij. intelligit de persecutoribus scriptorum: nam tunc boni arescant per timorem: ut dicunt hic. Ut potest dici quoniam post mortem crucifixi et anno initio signorum: impinguo videtur pluviam mundum: ut timebat et credebat dicitur: pax est et securitas: et tunc statim incipiunt signa terrere. Et quod totum tempus quod sequitur initium signorum: dicitur dies iudicij continere. id dicitur incertus: repente ventre: quia illa signa repente evenient. Et isto etiam modo intelligit quoniam veniet illa dies忽然: scilicet quo ad initium signorum: et etiam quantum ad ipsorum die quoniam illa signa non manifestabuntur determinate. Hec omnia sancti. Thos. qui ibi addidit fratrem Joannem. do quoniam in primo aduentu dominus venit occultus: quoniam uis tempus esset per scripturam determinatum: sed in secundo veniet manifestus: et tempus erit certus: id est primū aduentum non precelerunt signa sicut per secundum secundum. Que autem sunt ista signa non est certus fratrem sancti. Thos. Butus quidem Hieronimus dicit in annalibus hebreorum: ut etiam testatur Dauid iste his: repperisse. xv. signa quoniam diebus. xv. procedunt iudicium. Utroquo illi dies erit certus non vel interpolati non est certus. Prima die erigeretur se mare cubitus. scilicet super altitudinem montium: stans tamen in loco suo quasi murus. Secunda vero tantum descendet ut vix possit videari. Tertia autem dies marine bellum super aquam maris apparetur dabutus mugitur usque ad celum. Quarta ardedit mare et omnes aqua. Quinta ardebet arbores dabutus rore sanguineum. Serra ruet omnia edificia. Septima petre ad inuicem collidentur. Octaua fieri generalis tremor. Nonne equabilis terra. Decima existent hoies de caverneis et ibi velut amittere: et non poterunt miruuo loqui. Undecima surgent mortui ossa et stabunt super sepulchris. Duodecima cadent stelle de celo. Et tridecima mortuens hoies viventes ut cum mortuis resurgent. Quartadecima ardedit